

Підсистема вправ для формування у майбутніх викладачів англomовної професійно орієнтованої читацької компетенції засобами Інтернет-ресурсів

У статті розглядається підсистема вправ для формування у майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої читацької компетенції засобами Інтернет-ресурсів. Уточнені етапи формування читацької компетенції, проаналізовані групи вправ виділеної підсистеми. Наведені приклади до кожної групи і підгрупи вправ.

Ключові слова: англomовна професійно орієнтована читацька компетенція, засоби Інтернет-ресурсів, підсистема вправ.

Британ Ю. В. Подсистема упражнений для формирования у будущих преподавателей англomовной профессионально ориентированной компетенции в чтении средствами Интернет-ресурсов

В статье рассматривается подсистема упражнений для формирования у будущих преподавателей англomовного языка профессионально ориентированной компетенции в чтении средствами Интернет-ресурсов. Уточнены этапы формирования компетенции в чтении, проанализированы группы упражнений выделенной подсистемы. Приведены примеры к каждой группе и подгруппе упражнений.

Ключевые слова: англomовная профессионально ориентированная компетенция в чтении, средства Интернет-ресурсов, подсистема упражнений.

Brytan Yu. The Subsystem of Exercises for Forming the English Language Professionally Oriented Reading Competence with the Use of the Internet Resources to Future Higher Educational Establishments' Teachers

The article describes the subsystem of exercises for forming the English Language professionally oriented reading competence with the use of the Internet resources to future teachers. The stages of forming the reading competence have been specified, the groups of exercises of the subsystem have been analyzed. The examples of exercises to each group and subgroup have been given.

Keywords: the English Language professionally oriented reading competence, the Internet resources, the subsystem of exercises.

В умовах розвитку інформаційного суспільства можемо спостерігати тенденцію до скорочення кількості друкованих видань, у тому числі наукових професійно орієнтованих, і стрімкого зростання електронних періодичних видань, які дають необмежену можливість отримувати новітню фахову інформацію, автентичні навчальні матеріали тощо. Потребує спеціального навчання розвиток уміння читати літературу, розміщену на різноманітних веб-ресурсах. На нашу думку, ефективність такого навчання залежить від коректно розробленої підсистеми вправ для формування у майбутніх викладачів англійської мови (під якими розуміємо студен-

тів магістратури) професійно орієнтованої читацької компетенції (ПОЧК) засобами Інтернет-ресурсів на матеріалі британських наукових методичних і педагогічних електронних періодичних видань.

За останнє десятиліття в методичній науці активно обговорення набула проблема впровадження інформаційних технологій у навчальний процес. Так, багато дослідників наголошують на необхідності використання ресурсів Інтернету, розглядають методичні переваги і способи реалізації засобів всесвітньої мережі у процесі викладання ІМ, висвітлюють окремі теоретичні і практичні аспекти такого викладання (Бориско Н. Ф., Єсеніна Н. Є., Коваль Т. І., Морська Л. І., Ніколаєва С. Ю., Полат Є. С., Сафонова В. В., Тарнопольський О. Б., Тітова С. В., Шнайдер Д. та ін.). Крім того, спостерігається поштовх інтересу науковців до розгляду проблем навчання професійно орієнтованого читання із використанням комп'ютерних технологій, а також застосування ресурсів мережі Інтернет у процесі формування читацької компетенції. Так, І. В. Корейбою, 2011 [1] було розроблено методику навчання майбутніх учителів німецькомовного професійного читання з використанням Інтернет-ресурсів. У дослідженні О. С. Малюги, 2007 [2] теоретично обґрунтовується і практично реалізується методика навчання професійно орієнтованого читання наукових статей студентів магістратури аграрних спеціальностей. С. І. Шевченко, 2003 [4] запропоновано методику навчання майбутніх учителів англomовного читання з комп'ютерною підтримкою. Проте залишається невирішеною проблема створення підсистеми вправ для формування у майбутніх викладачів англomовної ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів, що й визначає **актуальність** цієї статті.

Звідси **метою** статті є представлення підсистеми вправ для формування у майбутніх викладачів англomовної ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів. Для реалізації зазначеної мети нам необхідно виконати такі завдання: 1) уточнити етапи формування ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів; 2) проаналізувати групи і підгрупи вправ, що входять до складу підсистеми, розподілити типи і види вправ згідно з етапами формування ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів, охарактеризувати навички і вміння, які формуються і розвиваються у кожній групі вправ.

Ми переконані, що проблема побудови підсистеми вправ не може бути вирішеною без чіткого уявлення про методичні передумови створення відповідної підсистеми. Запропонована підсистема є створеною на основі загальної системи вправ для навчання іншомовного спілкування. Методичним підґрунтям створення підсистеми вправ для формування ПОЧК засобами Ін-

тернет-ресурсів стало використання сучасних методичних принципів навчання, положень про загальну систему вправ для навчання іншомовного спілкування, основних критеріїв побудови системи вправ (Пассов Ю. І.) і здобутків уже розроблених систем / підсистем вправ для навчання читання.

Таким чином, в адаптації до специфіки ПОЧК, **підсистему вправ** ми розглядаємо як сукупність необхідних комплексів, груп, типів і видів вправ, які виконуються в такій послідовності і в такій кількості, що враховує закономірності формування / удосконалення мовленнєвих навичок, розвитку мовленнєвих умінь у професійно орієнтованому читанні наукових / науково-популярних текстів з британських фахових електронних періодичних видань, передбачає набуття професійних знань і розвиток здатностей, забезпечує максимально високий рівень оволодіння читацькою компетенцією в заданих умовах.

Зазначимо, що в основу розробленої нами підсистеми вправ покладені етапи формування у студентів магістратури ПОЧК з використанням Інтернет-ресурсів, від яких залежить організація якісного процесу професійно орієнтованого читання. Отже, виділяємо й уточнюємо такі три **етапи формування ПОЧК**:

1) передтекстовий (в інших термінах: *вступний мотиваційний / підготовчий / Pre-reading*) – передбачає підготовку до читання професійно орієнтованих Інтернет-текстів, у процесі якої відбувається активізація вже існуючих мовленнєвих навичок і умінь у читанні (якими магістранти оволоділи протягом попередніх років навчання); активізація фонових лінгвосоціокультурних, професійних / методичних знань і умінь; активізація навичок і умінь медіакомпетенції;

2) текстовий (*операційно-пізнавальний / основний / While-reading*) – реалізується виконавча частина навчальної діяльності: власне, читання професійно орієнтованих Інтернет-текстів в он-лайн і офф-лайн режимах; відбувається розвиток умінь професійно орієнтованого пошукового, переглядового, ознайомлювального і вивчаючого видів читання в режимах он-лайн і офф-лайн; залучається саморефлексія студентів, наприклад, шляхом аналізу ефективних способів отримання корисної фахової інформації;

3) післятекстовий (*контрольно-оціночний / завершальний / Post-reading*) – відбувається вдосконалення умінь ПОЧК; здійснюється перевірка розуміння вилученої інформації; за допомогою залучення рефлексії магістрантів проходить активізація, накопичення, обробка, присвоєння отриманої фахової інформації; відбувається розвиток умінь і здатностей самостійного відбору навчальних матеріалів з мережі Інтернет.

Отже, розподіл процесу формування ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів на зазначені етапи є здійсненим у відповідності з рівнем володіння магістрантами іншомовними компетенціями, а також з урахуванням специфіки навчання майбутніх викладачів англійської мови на завершальному ступені.

Наше дослідження спрямоване на формування англомовної читацької компетенції, тому підсистема вправ передбачає оволодіння відповідними професійними, лінгвосоціокультурними знаннями (зокрема, знаннями англомовного наукового дискурсу), мовленнєвими навичками і вміннями, а також здатностями, які входять до складу ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів. Згідно зі структурою ПОЧК, запропонована нами підсистема вправ включає в себе *три основні групи вправ* (1 – для підготовки до читання фахових електронних наукових / науково-популярних статей; 2 – для формування / вдосконалення мовленнєвих навичок ПОЧК; 3 – для розвитку / вдосконалення умінь ПОЧК). Кожна група вправ містить відповідні *підгрупи вправ*, наприклад, перша група вправ розподіляється на підгрупи вправ для вдосконалення і розвитку умінь медіакомпетенції і для розвитку умінь орієнтації у структурі (гіпер-)текстів наукових статей (див. таблицю на наступній сторінці).

Наступним важливим кроком ми вважаємо розгляд типології вправ, які входять до кожної підгрупи вправ. У нашому дослідженні ми спираємося на вимоги до вправ, запропоновані Н. К. Скляренко [3, с. 3–7], зокрема на класифікацію вправ за такими *основними критеріями*:

- *спрямованості вправи на прийом або видачу інформації*: рецептивні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні;
- *комунікативності*: некомунікативні, умовно-комунікативні, комунікативні;
- *наявності у завданні вправи опори у вигляді мовного матеріалу або мовленнєвих зразків*: з природними опорами, без опори;
- *ступенем керованості вправою*: частково-керовані й мінімально-керовані;
- *кількістю учасників*: індивідуальні, у парах, групові.

Необхідно зазначити, що всі вправи, які входять до складу запропонованої нами підсистеми вправ, є *професійно спрямованими*, що пояснюється специфікою навчання в магістратурі.

Конкретизуємо вправи для формування ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів за кожним із наведених вище критеріїв. За критерієм спрямованості вправи на прийом або видачу інформації у межах нашого дослідження основним типом вправ є *рецептивні* вправи. Завдання магістрантів полягає в точності / повноті сприйняття і розуміння фахової інформації. Основним видом рецептивного типу вправ є *вправа, спрямована на ідентифікацію характеру і змісту візуально сприйнятої вербальної інформації, паралінгвістичних засобів*.

У процесі виконання *рецептивно-репродуктивних* вправ майбутні викладачі ІМ візуально сприймають фахову інформацію, а потім її частково відтворюють. Види вправ цього типу доцільно застосовувати переважно на передтекстовому етапі (наприклад, вправи на визначення структурних складових англомовної наукової (електронної) статті з опорою на пам'ятку) і на післятекстовому етапі (вправи для контролю розуміння мов-

ПІДСИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПОЧК ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

Групи/підгрупи вправ	Типи вправ (режими виконання)	Види вправ
Передтекстовий етап		
I. Група вправ для підготовки до читання фахових електронних наукових / науково-популярних статей		
1.1. підгрупа вправ для оволодіння медіакомпетенцією (навички, уміння пошуку / отримання інформації в мережі Інтернет);	некомунікативні / умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні (on-line);	співвіднесення дефініцій термінів з їх графічними символами; прогнозування адрес веб-сторінок; підбір ключових слів для пошуку інформації в Інтернеті;
1.2. підгрупа вправ для оволодіння знаннями англomовного наукового дискурсу / орієнтації у структурі (гіпер-) текстів наукових статей;	умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні (off-line / on-line);	визначення специфіки гіпертекстової структури електронної статті; аналіз складових частин фахових наукових / науково-популярних статей; вибір правильної відповіді на запитання, що відповідає змісту абзаца / уривку / анотації;
1.3. підгрупа вправ для активізації методичних і соціокультурних знань / підготовки до читання в мережі он-лайн;	умовно-комунікативні / комунікативні рецептивно-репродуктивні / продуктивні (off-line / on-line);	пошук, читання анотацій / уривків статей, їх аналіз і відбір для подальшого переглядового / пошукового / ознайомлювального / вивчаючого читання; обговорення наведених у статті проблем;
II. Група вправ для формування і вдосконалення мовленнєвих навичок ПОЧК		
2.1. підгрупа вправ для формування лексичних навичок ПОЧК;	некомунікативні / умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні (off-line / on-line);	вибір значення терміна; заміна ЛО, необхідних для користування Інтернетом; підстановка професійно орієнтованих ЛО;
2.2. підгрупа вправ для формування граматичних навичок ПОЧК;	умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні (off-line / on-line)	визначення / підстановка засобів зв'язку між компонентами статей; розпізнавання комунікативних маркерів;
2.3. підгрупа вправ для удосконалення лексичних навичок ПОЧК;	умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні (off-line);	підбір / заміна / підстановка професійно-орієнтованих ЛО;
2.4. підгрупа вправ для удосконалення граматичних навичок ПОЧК;	умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні (off-line);	визначення функцій засобів зв'язку між компонентами електронних наукових статей; знаходження та аналіз граматичних помилок;
Текстовий етап		
III. Група вправ для розвитку і вдосконалення вмінь читання фахових електронних наукових / науково-популярних статей		
3.1. підгрупа вправ для розвитку / вдосконалення умінь пошукового і переглядового видів професійно орієнтованого читання (ПОЧ);	комунікативні рецептивно-репродуктивні (on-line);	читання назв рубрик на веб-сторінках; вибір речень / абзаців, що відповідають проблемі / розкривають вирішення проблеми;
3.2. підгрупа вправ для розвитку / вдосконалення умінь ознайомлювального виду ПОЧ;	комунікативні рецептивно-репродуктивні (on-line / off-line);	читання статей з їх подальшим обговоренням; вибір речень, в яких наведене формулювання мети дослідження; визначення достовірності інформації за текстом;
3.3. підгрупа вправ для розвитку / вдосконалення вмінь вивчаючого виду ПОЧ;	комунікативні рецептивно-репродуктивні / продуктивні (on-line / off-line);	вибір діапазону результатів дослідження; заповнення таблиці за матеріалами статті; аналіз ілюстративного матеріалу (таблиць / анкет / запропонованих методичних розробок);
Післятекстовий етап		
1.4. підгрупа вправ для вдосконалення вмінь медіакомпетенції (із залученням саморефлексії магістрантів);	комунікативні рецептивно-продуктивні вправи (on-line);	вдосконалення умінь користуватися різними видами безкоштовних електронних словників / оперувати лінками; обговорення стратегій здобуття інформації, способів побудови веб-сторінок британських фахових Інтернет-видань ;
3.4. підгрупа вправ для контролю розвитку умінь різних видів ПОЧ в режимах он-лайн / офф-лайн	умовно-комунікативні / комунікативні рецептивно-репродуктивні (off-line / on-line);	відповіді на запитання; визначення важливості / достовірності здобутої інформації; підбір альтернативної відповіді; (само-)контроль отриманих результатів пошуку Інтернет-матеріалів; виконання тестових завдань (множинного вибору, зіставлення тощо).

ного і мовленнєвого матеріалу статті). *Рецептивно-продуктивні* вправи на передтекстовому етапі спрямовані на активізацію фонових знань магістрантів / на антиципацію та обговорення змісту наукової статті за її анонсацією тощо.

За критерієм комунікативності до *некомунікативних* відносимо вправи для формування навичок медіакомпетенції і для формування рецептивних лексичних / граматичних навичок на передтекстовому етапі. Відсоток некомунікативних вправ у наведеній підсистемі незначний, оскільки ми приділяємо більшу увагу формуванню мовленнєвих навичок читання, а не окремо взятим одиницям мовних компетенцій. З цією метою до підсистеми вправ для формування ПОЧК ми включили значний обсяг *умовно-комунікативних* вправ, за допомогою яких відбувається тренування мовного матеріалу у навчальній комунікації, яка імітує природну. Комунікативна умовність проявляється в тому, що дії магістрантів спрямовані на незавершені за змістом частини тексту (на рівні слова / фрази / понадфразової єдності). До *комунікативного* типу вправ відносимо види вправ на рецепцію / обробку / інтерпретацію фахової інформації, що реалізується на основі цілого тексту наукових статей або їх змістовно завершених структурних компонентів.

Наявність у завданні вправ *опори* у вигляді мовного матеріалу чи мовленнєвих зразків і ступінь керованості вправ залежить від етапу формування / удосконалення навичок або розвитку вмінь ПОЧК, від кількості опрацьованих текстів і від режиму виконання. За *кількістю учасників* у зазначеній підсистемі наявні індивідуальні, у парах, у тріадах і групові форми виконання в залежності від мети, етапу та умов пред'явлення тексту.

Розглянемо спосіб реалізації підсистеми вправ для формування ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів згідно з кожним із наведених вище етапів і наведемо приклади до кожної групи і підгрупи вправ.

На *передтекстовому етапі* магістранти оволодівають структурно-функціональними знаннями побудови англomовної наукової статті, на основі яких формуються відповідні навички. На цьому етапі необхідно забезпечити оволодіння вміннями медіакомпетенції у магістрантів, що є обов'язковою умовою для ефективного професійно орієнтованого читання в режимі он-лайн. Ступінь керованості мовленнєвими діями магістрантів на цьому етапі є частковим.

Майбутні викладачі ІМ ознайомлюються з жанровими характеристиками у процесі виконання некомунікативних та умовно-комунікативних рецептивно-репродуктивних вправ, пов'язаних з усвідомленням магістрантами композиційної структури і комунікативних функцій структурних частин англomовної наукової / науково-популярної електронної статті. Ці вправи можуть містити штучно створені опори (пам'ятки). Наприклад, видами навчальних вправ цього етапу є такі: виділення окремих структурних частин тексту британської наукової / науково-популярної (електронної) статті, визначення їхніх комунікативних функцій, аналіз ком-

позиційної структури статті. При цьому вправи для розвитку вмінь виділяти структурні частини статті наукового жанру розраховані на виконання в режимі переглядового читання, а вправи для розвитку вмінь визначати їхні комунікативні функції – у процесі ознайомлювального читання. Наведемо приклади вправ цього етапу.

I. Група вправ для підготовки до читання фахових електронних наукових / науково-популярних статей

Підгрупа вправ для оволодіння медіакомпетенцією (уміння пошуку / отримання інформації в мережі Інтернет)

Приклад 1: умовно-комунікативна продуктивна частково керована вправа.

Мета: розвивати вміння орієнтуватися у структурі Інтернет-сторінки.

Режим виконання: групова робота в режимі он-лайн.

Спосіб контролю: обговорення у групі.

Task. Split into groups of four. Take turns to define the terms from the box and show each element on the screen of the monitor.

the address field	the toolbar	the browser window
button / key	the Internet browser	the icon
		the chart

Приклад 2: умовно-комунікативна рецептивно-продуктивна частково керована вправа.

Мета: розвивати вміння орієнтуватися на сторінках британських фахових електронних періодичних видань.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі он-лайн.

Спосіб контролю: обговорення у групі.

Task. Type the address in <http://edition.pagesuite-professional.co.uk/> in the address line and look through the journal. Write down the headings of 5 articles which might be useful in teaching English at a higher educational establishment. Discuss your suppositions in group.

Рис. 1. Почерговість знаходження необхідної сторінки в методичному електронному журналі English Teaching Professional у форматі виключно для читання в режимі он-лайн.

Приклад 3: умовно-комунікативна рецептивно-продуктивна частково керована вправа із залученням саморефлексії магістрантів.

Мета: розвивати / удосконалювати вміння користуватися різними видами безкоштовних електронних словників та оперувати лінками.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі он-лайн.
Спосіб контролю: обговорення у групі.

Task. While reading a scientific article on ELT or pedagogy you've come across some unknown word expressions which prevent you from understanding the meaning. Find some free on-line English-English and English-Ukrainian/Russian Dictionaries and browse them with the links. Discuss in group which dictionaries are more efficient to use.

Рис. 2. Приклади сайтів електронних словників з наявними в них лінками.

Підгрупа вправ для оволодіння знаннями англомовного наукового дискурсу / орієнтації у структурі (гіпер-)текстів наукових статей

Приклад 4: умовно-комунікативна рецептивна мінімально керована вправа для оволодіння знаннями композиційної структури наукових статей.

Мета: актуалізувати знання магістрантів щодо композиційної структури англомовної наукової статті.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі офф-лайн.
Спосіб контролю: самоконтроль за допомогою ключа.

Task. Do you want to know how well-acknowledged you are in the sphere of the scientific discourse? Read the Tips and match the extracted information with the appropriate components of the scientific article. Check yourself with the key.

TIPS on Scientific Discourse (1)

The Components of a Scientific Article:

<p>Main: Title / Headline Abstracts Introduction (1–2 paragraphs) Main Body (2 and more paragraphs) Conclusion (1–2 paragraphs)</p>	<p>Optional: Subtitle / Subheadings Appendix (tables, charts) Biodata Extralinguistic / Illustrative Material (photos, tables, charts etc.)</p>
--	---

Extracted Information	Article Components
1) Author's Biography	a) Abstract
2) Bibliography	b) Introduction
3) Results of the survey	c) Main Body
4) A number of theoretical arguments / experimental proofs / practical activities	d) Conclusion
5) Questionnaire / Table / Chart	e) References
6) Objectives and main ideas	f) Biodata
7) Theoretical arguments which exist in the science	g) Appendix

Key: 1 – f; 2 – e; 3 – d; 4 – c; 5 – g; 6 – a; 7 – b.

Приклад 5:

Task. a) In order to understand scientific online articles better, you have to know the linguistic (lexical and grammatical) demands to such kind of written matter. Read the editorial address to the authors of ELT journal. What are the major demands to the scientific articles? Pay attention to the lexical and grammatical peculiarities of scientific articles and to their punctuation.

ELT Journal (Volume 65 Issue 3 July 2011)
<http://eltj.oxfordjournals.org.uk>

Information for Authors
In preparing your article, please pay close attention to the following:

Length
Articles of around 3,500 words in length are preferred. It is not possible for us to accept articles over 4,000 words long. Please give a word count at the end of your article. Word counts should include tables and appendices, but may exclude the abstract and the list of references.

Style
Please try to make your article as easy to read as possible. Use short headings and subheadings to make the structure of your article clear. If appropriate, illustrate your article with examples, diagrams, tables, etc. If you introduce a term which you think may not be familiar to some readers, give a short definition in a note at the end of the article. The use of 'he' and 'his', 'she' and 'her' is acceptable only when a definite person is being referred to. Please use 'he or she', 'his or hers'; 'they' or 'them'; or plural nouns, e.g. 'students', 'teachers', etc.

(фрагмент)

b) Taking into account the information you have just obtained, tick the answer (yes/no) in the table about scientific popular articles.

1. Readers of ELT journals are more interested in the practical applications of language description or analysis.	yes	no
2. Because of space and layout constraints, the editorial cannot list more than three authors for an article on the contents page.	yes	no
3. There are no length restrictions in scientific popular articles.	yes	no
4. It is appropriate to illustrate articles with examples, diagrams, tables, etc.	yes	no
5. Standard British spelling is used in the articles.	yes	no
6. First level lists should be numbered first, with lower-level lists being alphabetized.	yes	no
7. Headings and subheadings should be underlined.	yes	no

II. Група вправ для формування і вдосконалення мовленнєвих навичок ПОЧК

Підгрупа вправ для формування лексичних навичок читання

Приклад 6: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна частково керована вправа для удосконалення лексичних навичок читання.

Мета: підготувати магістрантів до рецепції автентичних наукових статей, навчити оперувати фаховим термінологічним апаратом.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі офф-лайн.
Спосіб контролю: самоконтроль за допомогою ключа.

Task. You are getting ready for your teaching practice at the University. You are a bit confused with the quantity of new teacher training vocabulary in the scientific on-line articles which you use

for obtaining some modern approaches, techniques etc. Revise the meaning of the words / word combinations below and choose the appropriate variant. Check your answers with the key.

- There is plenty of ... in the area of autonomy.
 - controversial discussions;
 - scientific awareness;
 - educational goals;
 - empirical studies.
- Technology is a tool that helps ... too.
 - learners and educators;
 - scientists and researchers;
 - teachers and tutors;
 - students and instructors.
- Autonomy has been researched as a set of
 - 'learner-internal opportunities';
 - 'learner-internal relationships';
 - 'learner-internal affordances';
 - 'learner-internal constraints'.
- Technology also places ... on the development of autonomy.
 - responsibility;
 - engagement;
 - awareness;
 - constraints.
- A reconceptualisation of ... has been made methodologically easier to investigate through the pervasive use of technology.
 - language acquisition;
 - language education;
 - instructional interventions;
 - learning environment.
- The tension between affordance and constraint is a recurring theme in the ... of the relationship between technology and autonomy.
 - decision;
 - research;
 - investigation;
 - survey.
- Collentine's study links ...
 - autonomy and technology;
 - autonomy and language acquisition;
 - awareness and opportunities;
 - affordance and constraints.
- Hafner and Miller show that careful ... design can lead to greater student autonomy.
 - investigation;
 - programme;
 - input;
 - syllabus.
- The scientist found out that the blogs gave students the opportunity to work independently but that ... was dependent on the teacher's guidance.
 - language education;
 - critical reflection
 - learning process;
 - learning environment.
- This special issue makes a valuable ... to this ongoing question.
 - contribution;
 - achievement;
 - input;
 - syllabus.

Key: 1 – d, 2 – a, 3 – c, 4 – d, 5 – b, 6 – c, 7 – b, 8 – d, 9 – b, 10 – a.

Підгрупа вправ для формування граматичних навичок читання

Приклад 7: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна частково керована вправа для удосконалення граматичних навичок читання.

Мета: удосконалити навички магістрантів розпізнавати комунікативні маркери і використовувати з'єднувальні елементи в реченнях наукового стилю.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі офф-лайн.

Спосіб контролю: самоконтроль за допомогою ключа.

Task. On the Internet site you've come across the abstract of the scientific article, but there are some missed words there. Read the abstract and insert the most appropriate conjunctions and link words from the box into the passage. Check your answers with the key.

such as	what	and	at the same time	also	but
---------	------	-----	------------------	------	-----

(1)_____ these contributions show then, is the diversity in autonomy research. We need more studies (2)_____ those above to conduct more detailed (3)_____ more situated research. (4)_____, this also means that autonomy is an important part of many teachers' and researchers' work, (5)_____ deserves further recognition.

The papers in this special issue (6)_____ show the importance of the teacher or course designer; autonomy is ultimately about learners' ability to take control over their own learning, (7)_____ the quality of the input, the quality of the syllabus, the quality of the support (8)_____ the materials provided by the teacher are crucial in its development.

Key: 1 – what, 2 – such as, 3 – and, 4 – at the same time, 5 – and, 6 – also, 7 – but, 8 – and.

На *текстовому етапі* необхідно вдосконалити мовленнєві лексичні і граматичні навички ПОЧК, також вдосконалити вміння пошуку інформації на веб-сторінках. Основним завданням цього етапу є розвиток умінь різних видів читання в режимах он-лайн / офф-лайн. Ступінь керованості мовленнєвими діями студентів при виконанні цих вправ поступово мінімізується за рахунок усунення штучно створених опор і зразків. Відбувається перехід від вправ з частковим керуванням до вправ з мінімальним керуванням мовленнєвими діями студентів.

Підгрупа вправ для удосконалення граматичних навичок читання

Приклад 8: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна частково керована вправа зі штучно створеною опорою для удосконалення граматичних навичок читання.

Мета: навчити магістрантів знаходити й аналізувати граматичні помилки в реченнях з наукових статей.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі офф-лайн.

Спосіб контролю: самоконтроль за допомогою ключа.

Task. Your friend has downloaded the article from online British Journal of Second Language Teaching and Research but there has been technical fault while coping. Now there are some error statements in the saved copy. Correct one grammatical mistake in each of the following sentences.

- Most textbooks linked to the outcomes of the CEFR.
- There are some theoretical arguments for using literature in communicative classrooms since the nineteen eighties.
- It is much hoped that teachers of literature at all levels find sections of the framework relevant to their concerns.
- It is remaining a somewhat marginalised resource.
- Literature has discussed in broad and specific terms.
- It is described as something which help to develop socio-cultural knowledge and aesthetic enjoyment of language.
- Literature is seeing as a central resource in achieving goals.
- The statements, taken from the common reference levels, demonstrate this clearly.

Key: 1) are linked; 2) have been; 3) will find; 4) remains; 5) is discussed; 6) helps; 7) is seen; 8) taken.

Приклад 9: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна частково керована вправа для удосконалення граматичних навичок читання.

Мета: удосконалити граматичні навички магістрантів визначати і вживати часові форми, характерні для наукового жанру мовлення.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі офф-лайн.

Спосіб контролю: самоконтроль.

Task.

a) Look through the passage taken from the scientific article. Insert the proper form of the verb in Indicative or Oblique Mood. You may use the Modal verbs 'can', 'could', 'should' if the context implies.

It _____ (to be) clear that the CEFR _____ (to suggest) that literature _____ (to play) a key part in developing language competence, especially at B2 level. The teachers surveyed in this article _____ (to believe) that literature _____ (to be) a useful resource for developing language and cultural awareness but _____ (to have) some doubt about how useful students _____ (to perceive) it to be and concerns about the preparation needed and the classroom time available. We _____ (to suggest) that one solution _____ (to be) for teachers _____ (to use) an access, activity and awareness framework, which _____ (to be) easily applied to any text and which _____ (to help) learners not just to appreciate literature but also to use literary texts as a resource for developing language and cultural awareness. We _____ also _____ (to argue) that literature _____ (to develop) a number of skills which we _____ (to link) clearly to CEFR outcomes to underline the pay-off for learners. Most learners _____ (not to want) to study literature for its own sake but most _____ (to be) happy if they _____ (to see) a clear learning outcome linked to their developing language awareness.

b) Read the original passage and compare your answers with the original variant of the scientific article.

III. Група вправ для розвитку і вдосконалення умінь читання фахових електронних наукових / науково-популярних статей

Приклад 10: умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна частково керована вправа для розвитку умінь переглядового виду читання.

Мета: навчити магістрантів орієнтуватися у структурі британського фахового електронного видання і знаходити необхідну статтю за темою і специфікою інформації.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі он-лайн.

Спосіб контролю: контроль з боку викладача.

Task: This journal contains articles to help you think about the way you are going to teach, and the principles that underpin your teaching. The articles are written by experienced teachers and ELT professionals on subjects as diverse as methodology, culture and vocabulary. Click on the link, scan the list and find: 1) the latest articles on reading; 2) the most read articles from the list; 3) the articles about the use of modern technology in teaching reading. Download the articles. Make notes of the titles of the articles, be ready to present them aloud.

Приклад 11: умовно-комунікативна рецептивна мінімально керована вправа із штучно створеною вербальною опорою для розвитку умінь переглядового виду читання.

Мета: навчити магістрантів розпізнавати необхідну фахову інформацію за назвою і стислою анотацією науково-популярної статті (пропонується пронумерований список статей електронного каталога журналу Teachingenglish

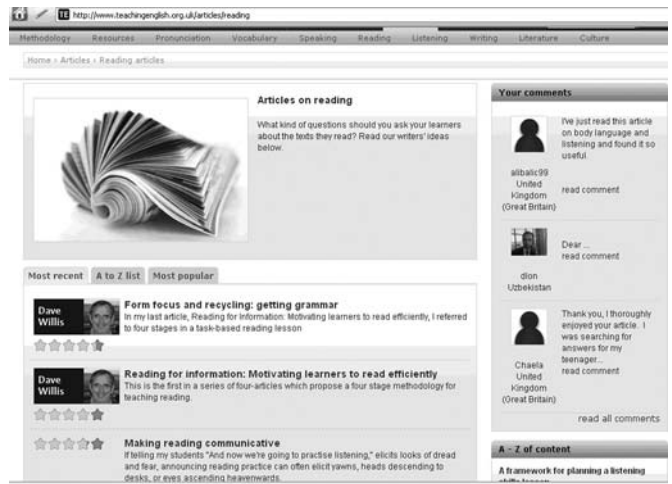

Рис. 3. Приклад розгорнутої веб-сторінки методичного журналу Teachingenglish

– електронна адреса: <http://www.teachingenglish.org.uk/think/articles>).

Режим виконання: індивідуальна або парна робота в режимі он-лайн.

Спосіб контролю: самоконтроль за допомогою ключа.

Task. You are looking for new ideas how to improve your teaching proficiency. Scan over the list of the headings with the abstracts and choose the article / articles in case:

- you are interested in various modern approaches and techniques applied to teaching reading;
- you want to intensify reading comprehension process in the ESL classroom;
- you need to involve texts from different styles and genres but you lack experience; ...

Put the number of the article next to the suggested above letter.

5) Using news articles

Topical news stories are a great source of teaching material. This article presents different ways to exploit news reports in the classroom and focuses on raising the level of involvement and participation that the students have in the lesson.

(фрагмент)

Вправа може виконуватися або в індивідуальному, або у парному режимі роботи. Якщо обрано парний режим виконання, магістранти працюють по двоє за одним комп'ютером. Ознайомившись із запропонованим завданням, магістранти разом визначають правильний варіант.

Приклад 12: умовно-комунікативна рецептивно-продуктивна частково керована вправа.

Мета: розвивати вміння вивчаючого читання наукових статей.

Режим виконання: парна робота в режимі он-лайн. Спосіб контролю: взаємоконтроль / обговорення.

Task. Work in pairs. Read the abstract and underline the methodological problems which have been solved in the article. What is the prior problem? Is it necessary for you to read the whole article if you want to intensify the learning process in accordance with CEFR? Discuss it with your partner.

Abstract

This article sets out to explore why literature (used in this article to mean poetry, plays, short stories or novels) is often a marginalised resource in EFL classrooms, even though the Common European Framework of References for Languages (CEFR) suggests it should have a role in the classroom. It first reports on the results of a questionnaire investigating English teachers' attitudes towards using literature in the classroom. ...

Keywords: Literature, language teaching, language awareness, CEFR.

На *ніслятекстовому етапі* формування досліджуваної компетенції відбувається вдосконалення умінь ме-діакомпетенції (із залученням саморефлексії студентів) і контроль рівня сформованості умінь різних видів читання наукових / науково популярних статей в режимах он-лайн і офф-лайн. Мінімізація ступеня керування мовленнєвими діями магістрантів відбувається за рахунок поступового вилучення вербально-мовленнєвих навчальних опор. Видами навчальної діяльності є читання фрагментів і текстів англомовних наукових методичних і педагогічних статей з метою співвіднесення, коментування, привласнення, поширення здобутої професійно орієнтованої інформації. Необхідність оволодіння майбутніми викладачами ІМ саморефлексією передбачає збільшення рецептивно-продуктивних вправ, наприклад, обговорення стратегій орієнтації на веб-сторінках британських фахових періодичних видань, стратегій використання різних типів гіперпосилань / лінків тощо.

Підгрупа вправ для контролю розвитку вмінь у різних видах ПОЧ в режимах он-лайн / офф-лайн

Приклад 13: умовно-комунікативна рецептивна мінімально керована вправа для контролю рівня сформованості вмінь ознайомлювального виду читання значних за обсягом наукових статей.

Мета: перевірити вміння магістрантів сприймати речення / абзац як єдину семантичну єдність.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі офф-лайн.

Спосіб контролю: самоконтроль за допомогою ключа.

Task. You want to summarize the article. Choose the continuation that corresponds to the beginning of the sentence. Check yourself with the key.

- According to the article, technology, in a narrow sense, is a tool _____
 a) that would give learners access to authentic examples of the target language;
 b) that helps learners to achieve certain educational goals.
- The authors claim that unrestricted access to information, without proper guidance and feedback, can inhibit learners from _____
 a) developing themselves as autonomous learners;
 b) using of technology in the language classroom.
- According to the article, learners interact more with native speakers when given access to chat facilities because _____
 a) they enjoy learning foreign languages online;
 b) they enjoy communicating more with their peers.

- Technology has the potential _____
 a) to support learning outside informal contexts;
 b) to offer increased affordances for autonomous learning.
- At a superficial level, computers are good at _____
 a) monitoring students' engagement and progress;
 b) encouraging students' learning.
- A reconceptualisation of language education has been methodologically easier to investigate through _____
 a) the pervasive use of technology;
 b) the achievement of certain educational goals.
- The scientists take a different perspective on the intimate relationships _____
 a) between affordance and opportunities;
 b) between autonomy and technology.
- Collentine's study shows how _____
 a) learners' choices, the language input and their own output are related;
 b) learners get more opportunities to learn language.
- Lee investigated the use of blogs and face-to-face interviews by 16 American undergraduate students on _____
 a) their development of intercultural competence;
 b) their autonomy skills.
- Hafner and Miller by analysing students' blog contributions, through focus groups, and questionnaire responses identified _____
 a) a number of important addresses and links to encourage students' interaction;
 b) a number of important elements in encouraging learners to take more responsibility for their learning.

Key: 1. b, 2. a, 3. b, 4. b, 5. a, 6. a, 7. b, 8. a, 9. a, 10. b.

Приклад 14: умовно-комунікативна рецептивна мінімально керована вправа для контролю рівня сформованості вмінь ознайомлювального виду читання значних за обсягом наукових статей

Мета: перевірити вміння магістрантів орієнтуватися у структурі наукової статті, розподіляти фрагменти тексту в логічному порядку.

Режим виконання: індивідуальна робота в режимі офф-лайн.

Спосіб контролю: контроль з боку викладача.

Task. You are a participant at the scientific conference you have to make a brief report about 'Learners' Autonomy and Technology'. Arrange the notes below in the order they appear in the scientific article.

- Opportunities for interaction, situated learning, and support for learning outside formal contexts, have greatly improved because of
- In addition, technology has revealed the extent and importance of the social networks learners engage in
- Further confusion arises from the inconsistent use of the term autonomy. Although there is general agreement on the meaning of the term as learners' ability to take charge of their own learning
- The areas of autonomy and technology in language education have a potentially very close but in practice often also uneasy relationship. In a narrow sense, technology is a tool that helps learners and educators
- A reconceptualisation of language education as the provision of a collection of affordances that start from the learners as individuals, and include

Key: 1. D, 2. C, 3. A, 4. E, 5. B.

Необхідно зазначити, що розподіл вправ згідно з етапами формування ПОЧК є орієнтовним, і кількісне співвідношення вправ кожної підгрупи може бути скоригованим викладачем залежно від рівня сформованості відповідних умінь студентів магістратури. Підсистема вправ для формування ПОЧК орієнтована на майбутніх викладачів англійської мови, тому переважна кількість завдань до вправ обумовлена необхідністю професійної спрямованості навчання. Технічною умовою застосування наведеної підсистеми вправ у процесі навчання є можливість роботи в оснащеній комп'ютерами аудиторії з підключенням до Інтернету, оскільки більша частина вправ згідно із запропонованою нами методикою повинна бути виконаною у режимі он-лайн.

У деяких наведених вище вправах (див. приклади 3, 5) було залучено саморефлексію магістрантів, що допомагає майбутнім викладачам усвідомлювати й набувати здатностей самостійно застосовувати стратегії пошуку й обробки інформації з Інтернет-мережі. Крім того, завдяки запропонованим "навчальним вказівкам" (TIPS) майбутні викладачі ІМ також можуть конструювати власні стратегії пошуку / читання наукових текстів з британських фахових Інтернет-видань.

Отже, в цій публікації ми представили підсистему вправ, яка є одним із ключових компонентів розробленої нами методики формування ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів. Запропонована нами підсистема вправ складається із трьох груп вправ: 1) для підготовки до читання фахових електронних наукових / науково-популярних статей; 2) для формування і вдосконалення мовленнєвих навичок ПОЧК; 3) для розвитку і вдосконалення умінь читання фахових електронних наукових / науково-популярних статей, які, у свою чергу, розподіляються на відповідні підгрупи вправ. **Перспективною** дослідження є розробка моделі навчального процесу на основі запропонованої підсистеми вправ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Корейба І. В. Методика навчання професійного читання майбутніх учителів німецької мови з використанням Інтернет-ресурсів : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.02 / Корейба Інна Василівна. – К., 2011. – 286 с.
2. Малюга О. С. Навчання професійно орієнтованого читання наукових англомовних текстів студентів-магістрантів аграрних спеціальностей : дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02 / Малюга Олександр Сергійович. – К.: КНЛУ, 2007. – 212 с.
3. Складенко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмій / Ніна Костянтинівна Складенко // Іноземні мови. – 1999. – № 3. – С. 3–7.
4. Шевченко С. І. Формування комунікативної компетенції в читанні англійською мовою із застосуванням комп'ютерних технологій у ВНЗ : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.02 / Шевченко Світлана Іванівна. – К., 2003. – 343 с.

Отримано 22.12.12.

MCHUMOR.com by T. McCracken

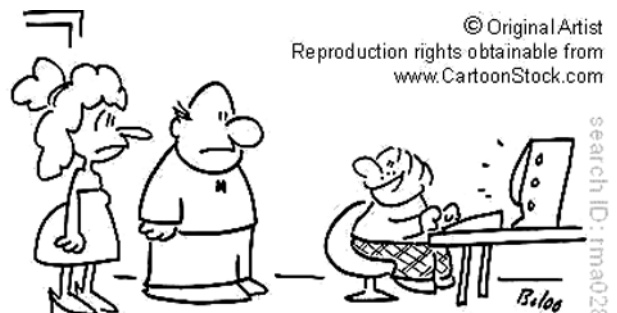

Employing technology to keep students' attention.

© T. McCracken mchumor.com

From www.mrspedtechtalk.blogspot.com/2013/02/funny-education-cartoons.html

"You don't have to worry about my future any more
— I just downloaded an entire college education."